

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Groenbeheerplan 2024-2028

DATUM
8 februari 2024
verz. 8 februari 2024

BIJLAGEN
Beheerplan Groen 2024-
2028

BEHANDELD DOOR
René de Haas

TELEFOONNUMMER
043 350 5776

ONZE REFERENTIE
2024.00520

E-MAILADRES
rene.de.haas@maastricht.nl

FAXNUMMER
043 - 350 4141

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

Met deze raadsinformatiebrief wil ik u informeren over het, in onze collegevergadering van 30 januari 2024, vastgestelde Beheerplan Groen 2024-2028. Bij de behandeling van de nota IBOR 2024-2029 in de vergadering Fysiek Domein heb ik u toegezegd dit Beheerplan Groen ter kennisname aan u te sturen.

Beheerplan Groen 2024-2028

Het openbaar groen in de gemeente Maastricht draagt sterk bij aan de identiteit van de gemeente. Het voorliggend Beheerplan Groen is primair opgesteld voor het borgen van de kwaliteit en de functionele eisen van het huidige groenareaal, nu en in de toekomst.

Het Groenbeheerplan beschrijft het volledige areaal van het in de huidige situatie te beheren openbaar groen en de onderhoudsmaatregelen die uitgevoerd moeten worden om de (kwaliteit)ambities van de gemeente te realiseren.

Tevens wordt een doorkijk gegeven naar de activiteiten die in de komende planjaren 2024 t/m 2028 moeten worden uitgevoerd. Al het door de gemeente Maastricht te beheren openbaar groen is de afgelopen jaren geïnventariseerd en in kaart gebracht. Gebleken is dat de gemeente in totaal circa 44.000 stuks bomen, 1.000.000 m² beplantingen, 300.000 m² wegbermen, 155.000 m² natuurterreinen en 1 begraafplaats (14 ha) beheert.

De visie op het regulier onderhoud van het openbaar groen wordt voornamelijk bepaald door het vastgestelde beeldkwaliteitsniveau in het IBOR 2024-2028.

In het bijgevoegde Beheerplan Groen worden deze kaders uit nota IBOR gecombineerd met de kwantitatieve en kwalitatieve inventarisatie van de actuele situatie in het openbaar groen. Er wordt gekeken naar de wettelijk kaders en de overige beleidskader (Rijks en Provincie) om vervolgens te bepalen wat er in grote lijnen moet gebeuren in de komende beheerperiode (2024-2028). Het onderhoud van het groen wordt uitgevoerd door de eigen onderhoudsdienst, CNME en externe contractanten. De nieuwe onderhoudscontracten gaan in per 1 maart 2024.

Het groenareaal in onze gemeente is verdeeld over 5 geografische stadsdelen. Binnen deze stadsdelen kan een onderverdeling gemaakt worden naar wijken. De inzet van de eigen onderhoudsdienst wordt geconcentreerd in Stadsdeel 1-Binnenstad.

De arealen in de overige stadsdelen zijn aanbesteed in groenonderhoudscontracten per stadsdeel. Voor het beheer van de extensieve grassen (bermen, hooiweides en ruigte- en oeverbeplanting) is een apart onderhoudsbestek opgesteld.

DATUM
8 februari 2024

De werkzaamheden binnen de natuurgebieden en andere waardevolle ecologische groengebieden worden via quasi inbesteden uitgevoerd door het CNME.
De Beheerplan Groen 2024-2028 treft u als bijlage aan.

Ik ga ervan uit u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

John Aarts,
Wethouder Mobiliteit, Stadsbeheer, Duurzaamheid en Hospitality

2024

Beheerplan Groen 2024-2028

Afdeling Stadsbeheer
Gemeente Maastricht
9-1-2024

Inhoudsopgave

1	Voorwoord	3
2	Management samenvatting	4
3	Inleiding	5
3.1	Algemeen	5
3.2	Aanleiding	5
3.3	Scope	5
4	Wetgeving en beleidskaders in het groenbeheer	7
4.1	Inleiding	7
4.2	Wetgeving en beleid Rijk	7
4.2.1	Burgerlijk Wetboek, artikel 6:162 Zorgplicht	8
4.2.2	Wet Natuurbescherming en gedragscodes	8
4.3	Normen en richtlijnen Provincie Limburg	9
4.3.1	Invasieve exoten	9
4.4	Beleid gemeente Maastricht	10
4.4.1	Beheervisie gemeente	10
4.4.2	Coalitieakkoord 2022-2026	12
4.4.3	Meerjarenbegroting 2024 en verder	12
4.4.4	Passend binnen de omgevingsvisie	12
4.4.5	Consistentie in Beheer	12
4.4.6	Gebiedsgericht werken	12
4.4.7	Nota Integraal Beheer Openbare Ruimte 2024-2028	13
4.4.8	Burgerbegroting Maastricht	13
4.4.9	MijnGroenMaastricht-Zelfbeheer	14
4.4.10	Financiën 2024-2028	14
5	Beheerstrategie groen, toen en nu	15
5.1	Huidig areaal groen	15
5.2	IBOR – Algemene Beheerstrategie 2024-2028	15
5.3	Bomen	17
5.3.1	Dagelijks onderhoud bomen	17
5.3.2	Groot onderhoud en vervangingen bomen	18
5.4	Beplantingen, hagen en grasoppervlakken	18
5.4.1	Dagelijks onderhoud beplantingen en hagen en grasoppervlakken	18
5.4.2	Vervangingen/grootonderhoud beplantingen en hagen en grasoppervlakken	22
5.5	Natuur	23
5.6	Begraafplaats	24
5.7	Raakvlakken in beheer	25
5.7.1	Beheerplan verhardingen	25
5.7.2	Beheerplan spelen	25
5.7.3	Honden uitlaatgebieden	25

5.7.4	Beheerplan water	25
5.7.5	Zelfbeheer en Mijn-Groen-Maastricht.....	26
6	(Meerjarige) uitvoeringsprogramma's	27
6.1	Bomen	27
6.1.1	Dagelijks Onderhoud.....	27
6.1.2	Groot Onderhoud en Vervangingen	27
6.2	Beplanting en hagen en grassen	28
6.2.1	Dagelijks Onderhoud.....	28
6.2.2	Vervangingen	29
6.2.3	Incidentele werkzaamheden.....	29
6.3	Begraafplaats	30
6.3.1	Dagelijks onderhoud.....	30
6.3.2	Vervangingen	30
6.4	Natuur.....	30
6.4.1	Dagelijks onderhoud.....	30
6.4.2	Vervangingen	31

1 Voorwoord

Beheerontwikkelingen en klimatologische veranderingen vragen om een voortdurende herijking van het onderhoud van de fysieke buitenruimte. En de vooruitgang die wij de komende jaren met elkaar willen bereiken, is hoe dan ook een groene verandering. Zo is de wijze waarop wij het openbaar groen van onze stad inrichten en beheren, bepalend voor het toekomstig woon- en werkklimaat in Maastricht. En daarmee voor ons welzijn en welbevinden.

In het Groenbeheerplan en in de Omgevingsvisie leggen we de groene toekomst van onze stad vast voor respectievelijk de komende 5 en 20 jaar. Dit voorliggende beheerplan is de uitwerking van de beheerkaders zoals deze in het IBOR 2024-2028 zijn vormgegeven.

Het Groenbeheerplan werkt dit, door middel van een gedifferentieerd groenbeheer, verder uit. Dat wil zeggen met meer variatie in het groen, beheercategorieën en soortenrijkdom.

Dit beheerplan maakt inzichtelijk hoe de beheerinspanningen en de beheerbudgetten in evenwicht zijn met de beheerbehoefte; “Hoe worden de beschikbare middelen doelmatig besteed”.

John Aarts,

Wethouder Mobiliteit, Stadsbeheer, Duurzaamheid en Hospitality

2 Management samenvatting

Het openbaar groen in de gemeente Maastricht draagt sterk bij aan de identiteit van de gemeente. Voorliggend beheerplan voor het regulier beheer en onderhoud is primair opgesteld voor het borgen van de kwaliteit en de functionele eisen van het huidige groenareaal, nu en in de toekomst. Dit plan beschrijft het volledige areaal van het in de huidige situatie te beheren openbaar groen en de onderhoudsmaatregelen die uitgevoerd moeten worden om de (kwaliteit)ambities van de gemeente te realiseren.

Tevens geven we een doorkijk naar de activiteiten die in de komende planjaren 2024 t/m 2028 moeten worden uitgevoerd. Al het door de gemeente Maastricht te beheren openbaar groen is de afgelopen jaren geïnventariseerd en in kaart gebracht. Gebleken is dat de gemeente in totaal circa 44.000 stuks bomen, 1.000.000 m² beplantingen, 300.000 m² wegbermen, 155.000 m² natuurterreinen en 1 begraafplaats (14 ha) beheert.

De visie op het regulier onderhoud van het openbaar groen wordt voornamelijk bepaald door het vastgestelde beeldkwaliteitsniveau B/C in het IBOR 2024-2028.

In het voorliggende Beheerplan Groen worden deze kaders uit nota IBOR gecombineerd met de kwantitatieve en kwalitatieve inventarisatie van de actuele situatie in het openbaar groen. Er wordt gekeken naar de wettelijk kaders en de overige beleidskader (Rijks en Provincie) om vervolgens te bepalen wat er in grote lijnen moet gebeuren in de komende beheerperiode (2024-2028). Het onderhoud van het groen wordt uitgevoerd door de eigen onderhoudsdienst, CNME en externe contractanten. De nieuwe onderhoudscontracten gaan in per 1 maart 2024.

Het groenareaal in onze gemeente is verdeeld over 5 stadsdelen. Binnen deze stadsdelen kan een onderverdeling gemaakt worden naar wijken. Vanuit de visie “gebiedsgericht werken” kiezen wij ervoor om de inzet van de eigen onderhoudsdienst te concentreren in één stadsdeel; Stadsdeel 1- Binnenstad.

De arealen in de overige stadsdelen worden aanbesteed in groenonderhoudscontracten per stadsdeel. Voor het beheer van de extensieve grassen (bermen, hooiweides en ruigte- en oeverbeplanting) wordt een apart onderhoudsbestek opgesteld.

De werkzaamheden binnen de natuurgebieden en ander waardevolle ecologische groengebieden worden via quasi inbesteden uitgevoerd door het CNME.

Het financiële kader voor het gehele groenonderhoud incl. de begraafplaats en de bomen is voor dagelijks onderhoud € 7.3 mln.; vervangingen € 2.0 mln. en herstel oude structuren begraafplaats Tongerseweg € 75.000 per jaar.

3 Inleiding

3.1 Algemeen

Als gemeente hebben we de verplichting om te zorgen voor een veilige, aantrekkelijke en gezonde leefomgeving. Dit betekent dat we groenvakken en bomen tijdig moeten onderhouden en vervangen. In dit groenbeheerplan beschrijven we daarom de verschillende soorten groenvoorzieningen en de beeld- en technisch kwaliteit, maatregelen én de frequenties voor het gewenste onderhoud. We beheren voor een optimale kwaliteit en levensduur. Wanneer we echter alleen vervangen en onderhouden, laten we grote kansen liggen om de openbare ruimte in onze stad te verbeteren.

Naast goed onderhoud kijken we ook naar maatschappelijke meerwaarde. We zien kansen om samen met ons groen en de andere beheerdisciplines méér te doen en in te spelen op toekomstige veranderingen in de gemeente Maastricht. Groen draagt bij aan een prettige en gezonde leefomgeving, verbindt mensen, is belangrijk voor de biodiversiteit en speelt een belangrijke rol om de negatieve effecten van klimaatverandering te temperen. Zeker met ons groen kunnen we werken aan een toekomstbestendige en leefbare gemeente.

3.2 Aanleiding

Ten behoeve van verdere professionalisering van de beheerorganisatie is Stadsbeheer een traject gestart waarbij zij het beheer en onderhoud van de gehele openbare ruimte efficiënt en onderbouwd wil organiseren. Een belangrijk onderdeel hiervan is het opstellen van nieuwe beheerplannen die helpen bij de professionalisering van de organisatie.

De aanleidingen voor dit groenbeheerplan zijn:

- Het vernieuwde beleidskader dat is vastgesteld in de nota (I)ntergaal (B)eheer (O)penbare (R)uimte 2024-2028. Deze nota biedt ons de strategische en financiële kaders welke verder in een groenbeheerplan dienen te worden uitgewerkt.
- Het vigerende tactische kader “Leidraad Groen 2020-2024” (vastgesteld 2 febr. 2021) heeft een looptijd tot eind 2024 doch vervalt bij vaststelling van dit voorliggend Groen Beheerplan. In de vigerende Leidraad Groen 2020-2024 staan zowel de financiële kaders, enkele strategische kaders en de tactische beheerkaders.
- Onze huidige groenonderhoudscontracten met onze externe partijen hebben een looptijd tot 1 maart 2024. Stadsbeheer dient daarom nieuwe onderhoudscontracten op te stellen. Het huidige tactische kader moet daarom worden geëvalueerd en indien nodig te worden herijkt.
- Wij gebruiken de methodiek van assetmanagement om gestructureerd te sturen op beheer en onderhoud. Een beheerplan is hierbij een belangrijk document.

Dit beheerplan zal vooral ingaan op de tactisch uitvoerende kaders en de juridische kaders. De vastgestelde strategische en financiële kaders uit het IBOR worden als een ‘gegeven’ benoemd.

3.3 Scope

Dit beheerplan is een uitwerking van het IBOR waarin alle disciplines zijn opgenomen.

Het Bomenbeheerplan Maastricht 2022-2028 werd eerder opgesteld in 2022 en de noodzakelijk middelen hiervoor zijn structureel in de begroting opgenomen. Het dagelijks onderhoud van onze gemeentelijke solitaire bomen is daarmee onlangs herijkt en geborgd voor de komende jaren.

Voor de Gemeentelijke Begraafplaats aan de Tongerseweg zal separaat een uitvoeringsplan en bedrijfsplan worden opgesteld waarin de korte- en langere termijnwerkzaamheden worden weergegeven.

Dit groenbeheerplan heeft daarom alleen betrekking op het onderhoud van beplantingen, bermen, bos- en natuurterrein. Hierbij wordt, ten aanzien van het onderhoud, onderscheid gemaakt in:

- *Klein (dagelijks) onderhoud*: Planmatige onderhoudsactiviteiten en reparaties die jaarrond moeten worden uitgevoerd.
- *Groot onderhoud, niet levensduur verlengend*: Grotere onderhoudsactiviteiten die eens in de paar jaar worden uitgevoerd om slijtage na een langere periode van gebruik te verhelpen.
- *Vervanging*: Is een object aan het eind van zijn levensduur, dan moet het worden vervangen of vernieuwd. Het bereiken van het einde van de levensduur kan een technische reden hebben (geheel versleten), maar kan ook economisch (niet meer functioneel) of maatschappelijk (niet meer aantrekkelijk genoeg) zijn.

Asset-registratie in Obsurv

4 Wetgeving en beleidskaders in het groenbeheer

4.1 Inleiding

De gemeente Maastricht heeft in haar rol als groenbeheerder geen volledige vrijheid in het vaststellen van haar tactisch beleid. Het beheer van het groenareaal is namelijk (deels) in nationaal geldende wetten en besluiten geregeld. Deze wetten en besluiten geven de kaders aan waarbinnen de uitvoering van beheertaken ten aanzien van groen moeten plaatsvinden.

Er zijn op hoofdlijnen 3 soorten kaders, waarin regels en richtlijnen zijn te vinden die het beheer van het groen bepalen. Deze 3 soorten kaders worden in onderstaande tabel toegelicht. Regels en richtlijnen per kader die van invloed zijn op het beheer worden in de paragrafen hierna beschreven.

Soort kader	Kwaliteit openbare ruimte	Status	Par.
Wetgeving en beleid Rijk en Provincie	Minimum, wat er moet gebeuren	Verplicht , de gemeente moet aan de wet- en regelgeving voldoen	4.2
Normen en richtlijnen Provincie	Minimum, hoe moet je dit doen	Om te voldoen aan de wet worden bepaalde normen voorgeschreven	4.3
Beleid gemeente	Ambities bovenop het minimum	Keuzevrijheid gemeente	4.4

4.2 Wetgeving en beleid Rijk

Voor het beheren en onderhouden van groen gelden diverse vigerende wet- en regelgevingen. In de volgende tabel is een overzicht hiervan weergegeven.

Wet-/richtlijn	Inhoud	Voorbeeld van effect op openbare ruimte en bos- en natuurterreinen
Burgerlijk Wetboek, art 6: 162 Zorgplicht	Stelt dat de gemeente moet zorgdragen over het areaal in haar beheer	Dit betekent dat de gemeente op de hoogte moet zijn van de toestand van haar areaal door controles en voldoende moet doen om een veilig gebruik mogelijk te maken (zorgplicht).
Omgevingswet	Minder en overzichtelijke regels, meer ruimte voor initiatieven en lokaal maatwerk en vertrouwen als uitgangspunt	Dit bepaalt dat er een omgevingsvergunning nodig is voor het kappen van bomen. Dit geldt ook voor snoeiwijzen die het beeld van de boom aantasten zoals het kandalaberen.
Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)	Eisen inzake de begroting van gemeenten en provincies	Bevat richtlijnen met betrekking tot investeringen in de openbare ruimte.
Wet Natuurbescherming	Eisen met betrekking tot groenbeheer in de openbare ruimte en in bos- en natuurgebieden	Bevat richtlijnen en voorwaarden hoe te handelen bij voorkomen flora en fauna in openbaar groen. Beheer van bos- en natuurterreinen moet ook voldoen aan deze richtlijnen.
Bossenstrategie 20230 (18 nov. 2020, ministerie LNV)	Ambitie voor meer bos in Nederland en het verbeteren van de kwaliteit van het bos. Doel meer samenhang te ontwikkelen ten aanzien van het bossen- natuur- en klimaatbeleid.	Buiten het Natuurnetwerk Nederland (NNN) zoeken het Rijk en de provincies naar mogelijkheden voor 19.000 ha meer bos bij steden, dorpen en overgangszones tussen natuur- en landbouwgebieden. Het ministerie en de Provincie Limburg werken aan het uitvoeringsprogramma voor Bosstrategie. Deze heeft mogelijk gevolgen voor het areaal bos in de gemeente en bijstelling van beheer bos. Nader beschouwd moet worden hoe deze vertaald moet worden in beleid van de gemeente.
Wet gewasbescherming en biociden	De wet regelt het gebruik van en verbod op onder andere chemische bestrijdingsmiddelen.	Voor de gemeente geldt dat zij geen pesticiden gebruikt in de openbare ruimte.

Voor het deel van het groen, dat (deels) in Natura 2000-gebied ligt, gelden strengere eisen zoals compensatie en mitigatie van schade aan natuurtypen en soorten fauna.

4.2.1 Burgerlijk Wetboek, artikel 6:162 Zorgplicht

Er bestaat geen specifieke wet die bepaalt hoe de openbare ruimte moet worden beheerd. Wel bestaat er een 'zorgplicht' per beheerdiscipline en heeft de gemeente met wet- en regelgeving te maken vanuit het rijk en de provincie. De 'zorgplicht' is vastgesteld in het Burgerlijk Wetboek en stelt eisen aan technische veiligheid. De wet regelt in algemene zin wanneer een rechtspersoon aansprakelijk gesteld kan worden voor schade. Voor de openbare ruimte betekent dit dat de gemeente moet kunnen aantonen regelmatig onderhoud te plegen en de technische staat van objecten inspecteert, zodat de veiligheid in de openbare ruimte gehandhaafd blijft. Als de gemeente dit niet of in onvoldoende mate doet kan zij aansprakelijk gesteld worden voor nalatigheid.

Er is een wettelijke zorgplicht voor boomeigenaren die wordt bepaald in artikel 6:162 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek. Iedere eigenaar/beheerder is verplicht zorg te dragen voor periodiek onderhoud en controle van de bomen die onder zijn/haar beheer vallen. Periodieke boomcontroles zijn essentieel om te voldoen aan de wettelijke zorgplicht. Mogelijke risico's worden zo tijdig opgemerkt en opgelost. Wanneer de gemeente niet kan aantonen dat zij heeft voldaan aan de zorgplicht, wordt zij aansprakelijk voor de schade die is ontstaan.

Om aan de wettelijke zorgplicht te voldoen, is er in 2022 het Bomenbeheerplan Maastricht. Dit voorliggende groenbeheerplan zal daarom niet dieper in gaan op dagelijks beheer van onze bomen.

Uit wettelijke bepalingen worden geen eisen gesteld aan de beeldkwaliteit van een gebied of een groenobject.

4.2.2 Wet Natuurbescherming en gedragscodes

De gedragscodes van Stadswerk (Stadswerk is de vereniging van actieve gemeenten, betrokken bedrijven en gedreven professionals actief rondom vraagstukken en praktische oplossingen in de fysieke leefomgeving.) zijn door de gemeente Maastricht niet via een besluit generiek van toepassing verklaard. De gedragscodes worden echter wel van toepassing verklaard in de groenonderhoudsbestekken.

De gemeente laat het bos- en natuurbeheer organiseren door CNME. Deze werken altijd volgens de geldende Gedragscode Natuurbeheer in het kader van de Wet Natuurbescherming. De gedragscodes worden ook in de reguliere groenonderhoudscontracten van toepassing verklaard.

Werken met de gedragscodes van onder andere Stadswerk en Branchevereniging VHG (Koninklijke Vereniging van Hoveniers en Groenvoorzieners) betekent dat er altijd een Plan van aanpak flora- en fauna aan de gedragscode wordt gekoppeld en dat de werkzaamheden door een deskundige worden uitgevoerd. Bij het werken met de landelijk inzetbare gedragscodes van VHG en Stadswerk is een plan van aanpak verplicht. Algemeen geldt de zorgplicht voor flora en fauna. Om werkzaamheden mogelijk te maken in stedelijk groen, bos of de natuurgebieden dient gebruik te worden gemaakt van deze gedragscodes. Daarmee wordt gewerkt volgens de vereiste richtlijnen.

De Wet natuurbescherming maakt onderscheid in twee typen activiteiten waarvoor gedragscodes kunnen worden ingezet: “Bestendig beheer en onderhoud” en “Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting”.

Bestendig beheer en onderhoud

Onder bestendig beheer en onderhoud worden werkzaamheden verstaan die een voorzetting zijn van de praktijk die gericht is op instandhouding van de bestaande situatie. Het doorvoeren van veranderingen zoals nieuwe werktechnieken of grootschalige maatregelen (kaalkap, omvorming, incidenteel baggeren) is geen bestendig beheer. Gedragscodes voor bestendig beheer en onderhoud kunnen worden ingezet voor alle beschermde soorten.

Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting

Onder ruimtelijke ontwikkelingen wordt verstaan het ondernemen van activiteiten die leiden tot functieverandering of uiterlijke verandering van een gebied. Voorbeelden zijn het omvormen van beplantingen naar gras maar ook het kappen van bomen.

Gedragscodes voor ruimtelijke ontwikkeling kunnen volgens de wettekst ook worden ingezet voor alle soorten flora en fauna. Voor soorten waarvan de staat van instandhouding ongunstig is dient vooraf contact worden opgenomen met de provincie of zij een gedragscode als instrument geschikt vinden. Denk hierbij aan soorten als vleermuizen, adders en uilen.

De volgende eisen worden gesteld aan personeel dat groenbeheer uitvoert dat onder de gedragscodes valt. De deskundigheid dient aantoonbaar te zijn bijvoorbeeld door een door VHG/Vereniging Stadswerk afgegeven certificaat van een erkend opleidingsinstituut.

4.3 Normen en richtlijnen Provincie Limburg

Beleid	Inhoud	Voorbeeld van effect op openbare ruimte en bos- en natuurgebieden
Provinciaal Natuurbeheerplan 2022	Het vormt de basis van het provinciaal natuurbeleid	Voor het beheer van de gemeentelijke bos- en natuurterreinen sluiten wij een beheerovereenkomst af met CNME. Er wordt gewerkt om de natuurdoeltypen te handhaven en te ontwikkelen.
Invasieve soorten	Beleid voor de bestrijding van invasieve exoten	Zie de toelichting hieronder. Er geldt de plicht om in de natuur de aanwezige populaties op te sporen en te verwijderen. En als dat niet lukt om de populatie zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

4.3.1 Invasieve exoten

De Provincie heeft een beleidsbrief invasieve exoten geschreven en vervolgens hebben Gedeputeerde Staten op 17 november 2020 een Plan van aanpak invasieve exoten naar Provinciale Staten gestuurd. In het Plan van aanpak staat hoe de Provincie verspreiding van exoten en de problemen die veroorzaakt worden door invasieve exoten wil voorkomen of verminderen. Begin 2021 is dit Plan van aanpak invasieve soorten door de Provinciale Staten met algemene stemmen aanvaard.

Er is een lijst van invasieve exoten van de Europese Unie, die door de Rijksoverheid is overgenomen. Ook geldt een derde categorie. Dat zijn niet-Unielijstsoorten die een bedreiging zijn voor de Limburgse biodiversiteit. Deze soorten kunnen in Limburgse Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk een substantiële bedreiging gaan vormen voor de biodiversiteit. Dit kunnen zowel invasieve soorten zijn die zich nieuw vestigen als soorten die al wijdverspreid zijn. Deze invasieve exoten worden aangepakt met als doel behoudt, bescherming en ontwikkeling van Europees aangewezen beschermde habitattypen en (inter)nationaal beschermde soorten en soorten van de Rode Lijst. Voorbeeld zijn de exotische duizendknopen, watercrassula, bamboesoorten en Amerikaanse vogelkers.

De Provincie is verantwoordelijk voor invasieve exoten die nieuw opduiken in de Provincie. Provincies moeten uitvoering geven aan verwijderings-, beheers- en herstelmaatregelen en zijn verantwoordelijk voor het monitoren van ingrepen.

Bij de bestrijding van de invasieve soorten van de Unielijst die aan de provincies toegewezen zijn, kunnen andere overheden en organisaties een verantwoordelijkheid hebben vanwege hun publieke taak en/of eigendom.

Invasieve exoten die in de gemeente Maastricht al aanwezig zijn, worden bestreden door de terreineigenaar of -beheerder. In de openbare ruimte en in bos- en natuurgebieden in beheer bij de gemeente is dat de gemeente zelf. Denk hierbij de Aziatische Duizendknoop en de Reuzenberenklauw langs publieke paden verwijderen of tijdens het beheer exoten uit natuurgebieden verwijderen. Dit hoort bij het reguliere beheer en is in beginsel de taak van de beheerder van het gebied waar de soort voorkomt. Bij wateren in beheer van het waterschap is dat het Waterschap Limburg. Daarnaast beheert RijksWaterStaat veel gronden in de nabijheid van de snelwegen en de Maas.

4.4 Beleid gemeente Maastricht

Naast de geldende wetten en regels in relatie tot het beheer en onderhoud van het groen heeft de gemeente Maastricht ook eigen kaders gesteld en daarmee haar ambities in beleid vastgelegd. In dit kader zijn de relevante beleids- en visiedocumenten ten aanzien van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte hieronder benoemd.

4.4.1 Beheervisie gemeente

De gemeente Maastricht heeft als doelstelling de openbare ruimte zodanig te beheren, dat de inwoners tevreden zijn en blijven, tegen maatschappelijk verantwoorde kosten. Belangrijk hierbinnen is het proces voor doelmatig en duurzaam beheer.

Het proces voor doelmatig en duurzaam beheer wordt vormgegeven met de beheercirkel, gebaseerd op de roos van iAMPro. Hiermee wordt het beheer op een gestructureerde en overzichtelijke wijze georganiseerd.

De beheercirkel – roos van iAMPro

Ambities, organisatiedoelinden en budgetten worden vertaald in beleidsplannen. Deze kaders worden gebruikt voor het opstellen van beheer- en uitvoeringsplannen. Met de monitoring wordt getoetst of de gewenste ambitie gehaald wordt. Bij afwijkingen dient er bijgestuurd te worden in prestatie of budgetten. Deze methodiek en processen noemen we assetmanagement.

Assetmanagement

Assetmanagement is het vergroten van de waarde van assets of kapitaalgoederen door optimaal beheer te realiseren op basis van afgewogen kosten, prestaties en risico's over de gehele levenscyclus van assets. Wat van waarde is, is afhankelijk van de doelstellingen, van de aard en het doel van de organisatie en de behoeften en verwachtingen van de belanghebbenden (inwoners, het bestuur/college, bedrijven).

Om enerzijds invulling te geven aan de beleidsmatige kaders/doelstellingen en anderzijds het beheerproces ten behoeve van de assets in de openbare ruimte goed in te richten, heeft de gemeente Maastricht de keuze gemaakt voor de implementatie van assetmanagement in de beheerorganisatie. Deze keuze zal in de loop van de komende jaren leiden tot verdere professionalisering en een slagvaardige beheerorganisatie.

In relatie tot het systematisch beheer en onderhoud van het groen zijn volgens het principe van het assetmanagement de volgende stappen gezet:

- Inrichting van groenbeheer door uitvoering van cyclische inspectie,
- programmering groen volgens het principe van assetmanagement en de CROW-beheersystematiek voor groenbeheer,
- inzichtelijk maken van de technische kwaliteit van het groen.

4.4.2 Coalitieakkoord 2022-2026

In haar akkoord op hoofdlijnen 2022-2026 zet de coalitie vooral in op Verbondenheid. Bij thema Wonen zet ze in op leefbare, groene en veilige wijken waarbij kwaliteit van wonen het uitgangspunt voor alle bewonersgroepen blijft. De huidige regelingen borgen de balans tussen een veranderende wijk en de leefbaarheid op dit moment nog onvoldoende. Vergroening is één van de beschikbare instrumenten hiervoor.

4.4.3 Meerjarenbegroting 2024 en verder.

Het gemeentebestuur heeft hierbij een aantal belangrijke speerpunten benoemd. De vergroening en het groenbeheer vinden in de onderstaande speerpunt hun verankering binnen het gemeentelijk beleid:

- Burgerparticipatie,
- gebiedsgericht werken,
- veilige buurten,
- meer groen in de stad,
- ruimte om te ontmoeten.

4.4.4 Passend binnen de omgevingsvisie

In de Omgevingsvisie, vastgesteld op 6 oktober 2022 wordt tevens aandacht besteed aan het groenbeleid. Dit beleid heeft ten grondslag gelegen aan het IBOR 2024-2028.

4.4.5 Consistentie in Beheer

Groen is een natuurlijk product met levend materiaal en gebonden aan plant- en groeiseizoenen. Wanneer de gemeenteraad voor een bepaald kwaliteitsniveau heeft gekozen, is het niet zinvol en evenmin wenselijk om deze keuze op de korte termijn aan te passen. Bijvoorbeeld dit jaar kiezen voor niveau C en volgend jaar te kiezen voor niveau B. Een stijging in kwaliteitsniveau vereist namelijk relatief veel investeringen en sommige effecten worden pas na een aantal jaren zichtbaar. Andersom – bijvoorbeeld dit jaar kiezen voor niveau B en volgend jaar voor niveau C – is het weliswaar mogelijk om tijdelijk te bezuinigen op beheerkosten, maar vraagt dit om een grote investering op een later moment om de kwaliteit weer op peil te brengen. De beplanting heeft immers te leiden op het moment dat dit wordt overwoekerd met onkruid. Dit leidt tot kapitaalsvernietiging. Daarnaast worden onderhoudscontracten voor langere periodes afgesloten met een vastgestelde prijs, het tussentijds aanpassen van contracten kan veel geld kosten. In 2017 heeft de raad besloten om onderhoudsbeleid en omvormingen van beplantingen naar grassen (als bezuinigingsmaatregel) niet meer toe te passen omdat dit tot kapitaalsvernietiging leidt.

4.4.6 Gebiedsgericht werken

Binnen de gebiedsgerichte aanpak geven we per buurt inzicht in de afspraken wat betreft ontwikkeling (renovatie, sloop/nieuwbouw, aanleg openbare ruimte, verduurzaming, groen). En de verbinding met leefbaarheid en bewonersinitiatieven.

In het groenbeheer proberen wij, middels de samenwerking tussen externe contractpartners en de eigen onderhoudsdienst het verschil te maken voor de burger. Betere zichtbaarheid van de eigen mensen, betere herkenbaarheid voor de inwoners, makkelijker aanspreekbaar en flexibeler.

4.4.7 Nota Integraal Beheer Openbare Ruimte 2024-2028

In de IBOR staan naast de ambities ook de beheerkaders omschreven. De beoogde kwaliteit wordt hierbij in 4 aspecten verdeeld:

- Veiligheid,
- technische kwaliteit,
- beeldkwaliteit,
- functionaliteit.

De aspecten veiligheid en functionaliteit zijn de minimale basis kwaliteitseisen waarbij geen verschillende niveaus mogelijk zijn.

De technische kwaliteit en de beeldkwaliteit zijn eisen die invloed op elkaar uitoefening. Bij een onvoldoende technische kwaliteit is een gestelde beeldkwaliteit eis niet haalbaar. Bij een onvoldoende beeldkwaliteit zal de technische kwaliteit achteruitgaan. Een heester of haag zal afsterven. Wanneer meerdere heesters of haagplantsoenen afsterven kan het object als geheel niet meer worden onderhouden en treedt verlies van functionaliteit en kapitaalsvernietiging op.

Voor groen zijn in het IBOR de onderstaande minimale eisen vastgesteld:

<u>Vakgebied/ product</u>	<u>Ambities beeldkwaliteit</u>
- beplantingen	B/C
- onkruid in groen	B
- gazon/grasvelden	C
- bomen	onderhoud op basis van wettelijke veiligheidseisen en instandhoudingsdoelen
- natuur	instandhoudings- en ontwikkeldoelen
- begraafplaats	B

4.4.8 Burgerbegroting Maastricht

Bij een burgerbegroting beslissen de inwoners over de besteding van overheidsgeld. Sinds 2022 heeft de gemeente Maastricht een burgerbegroting.

De definitie van een Burgerbegroting:

“Een burgerbegroting is een georganiseerd proces waarin inwoners van een bepaald gebied (zoals een gemeente) samen bepalen welke onderwerpen en vraagstukken ze belangrijk vinden, waar ze in willen investeren, welke oplossingen en innovaties ze waardevol vinden, en welke eindkeuzes ze maken.”

Veel burgerinitiatieven vinden plaats in de fysieke buitenruimte en hebben daardoor directe gevolgen voor het beheer. Afhankelijk van het type initiatief vindt het dagelijks onderhoud plaats

door de gemeente of door de initiatiefnemers (via MijnGroenMaastricht) of door Maastricht-Sport (speeltoestellen of -locaties).

Afhankelijk van het type project en de impact hiervan op de openbare ruimte kan dit van invloed zijn op de beheerkeuzes die worden gemaakt voor deze projecten in de openbare ruimte.

4.4.9 MijnGroenMaastricht-Zelfbeheer

Mijn Groen Maastricht maakt de stad aantrekkelijker om in te wonen, te werken en te recreëren. Een groene stad is een aantrekkelijke stad. Goed voor je gezondheid, het opvangen van regenwater, het dierenleven, je humeur, het tegengaan van hittestress, een vriendelijk aanzicht, sport en ontspanning. Met het project Mijn Groen Maastricht brengen Maastrichtenaren, CNME en de gemeente samen meer groen in de stad.

Meer gevarieerd groen in de stad, door en met bewoners bedacht, geplant en beheerd. De stad Maastricht die een bijdrage levert aan de biodiversiteit, waar ruimte is voor water, waarin bomen zorgen voor schaduw. Een stad waar het heerlijk vertoeven is. Waarin bewoners samen zorgen voor groen in hun straat, waar inwoners graag een ommetje in het groen maken. Een stad waarin groen zorgdraagt voor biodiversiteit, ontmoeting en beweging.

4.4.10 Financiën 2024-2028

De gemeenteraad heeft in november 2023 de nota IBOR 2024-2028 vastgesteld en in haar meerjarenbegroting geborgd. Onderstaand staan de beschikbare budgetten weergegeven. Deze budgetten zijn randvoorwaardelijk voor onderhavig groenbeheerplan.

Budget	Type onderhoud	2024	2025	2026	2027	2028
Bomen	dagelijks onderhoud	€ 1.890.334	€ 1.890.334	€ 1.890.334	€ 1.890.334	€ 1.890.334
	vervangingen	€ 1.035.401	€ 1.035.401	€ 1.035.401	€ 1.035.401	€ 1.035.401
Bepplantingen	dagelijks onderhoud	€ 4.722.992	€ 4.722.992	€ 4.722.992	€ 4.722.992	€ 4.722.992
	vervangingen	€ 996.755	€ 996.755	€ 996.755	€ 996.755	€ 996.755
Natuur	dagelijks onderhoud	€ 461.213	€ 461.213	€ 461.213	€ 461.213	€ 461.213
	vervangingen	-	-	-	-	-
Begraafplaats	dagelijks onderhoud	€ 245.389	€ 245.389	€ 245.389	€ 245.389	€ 245.389
	herstel oude structuren	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000

5 Beheerstrategie groen, toen en nu

5.1 Huidig areaal groen

Voor de waarborging van de data over groen en instandhouding van het geambieerde kwaliteitsniveau maakt de gemeente gebruik van:

- De kwaliteitscatalogus Beeldkwaliteit 2018/2023 van het CROW. Dit om op beeld gestuurd te kunnen werken. Dit is de landelijke standaard voor onderhoudsniveaus;
- De “bomenapp”. Hierin wordt de bomeninspectie vastgelegd. Dit is boomveiligheidscontrole en daarmee de monitoring van de bomen door middel van wettelijk opgelegde inspectie;
- Obsurv, een digitaal beheersysteem voor het waarborgen van data van het groen;
- Assetmanagement model (procesinrichting ten aanzien van groenbeheer).

Voor het waarborgen van de data maakt de gemeente gebruik van een geautomatiseerd beheersysteem Obsurv. Met dit systeem worden de data van groen zowel administratief als grafisch gewaarborgd en gebruikt voor diverse doeleinden. Een paar voorbeelden zijn:

- Uitvoeren jaarlijkse inspectie bomen voor de gehele gemeente.
- Maken van cyclische planning/begroting.
- Input leveren ten behoeve van andere beheerdisciplines en gemeentelijke projecten.

Voorliggend beheerplan groen heeft betrekking op het totale groen dat in beheer en eigendom is van de gemeente Maastricht. Een samenvatting is opgenomen in de onderstaande tabel.

Beheergroep	Eenheid	Hoeveelheid
Bomen	stuks	43.848
Plantvakken	ha	78
(Blok)hagen en klimplanten	ha	23
Grasvelden en extensieve grasweides/bermen	ha	301
Natuur (bos- en natuurterreinen)	ha	155
Begraafplaats	ha	14

5.2 IBOR – Algemene Beheerstrategie 2024-2028

Met dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in hoe de gemeente als beheerder en eigenaar van het groen haar zorgtaak ten aanzien van instandhouding van het groen invult. Voor een optimaal beheer zijn niet alleen de gestelde doelen en/of beleid nodig, maar ook de inzet van de beschikbare financiële middelen en de programmatuur die zorgen voor de kwaliteitsborging van de assets. Het is een feit dat we alleen met betrouwbare beheerdata (vaste en variabele gegevens) de gekozen beheerstrategie tot uitvoering kunnen brengen. Onderstaand een overzicht van de algemene kaders, doelstellingen en maatregelen.

Doelstelling	Beheermaatregel/actie
<i>Wet- en regelgeving</i>	
Voor een veilige omgeving voeren we inspecties en onderhouds-maatregelen uit.	<p>De gemeente houdt toezicht op het uit te voeren onderhoud. De gemeente bewaakt de samenhang met andere beheertakken</p> <p>Het dagelijks- en groot onderhoud worden volgens het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente op de markt gezet of door eigen dienst uitgevoerd.</p> <p>In enkele gebieden worden door de eigendienst onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd waarbij zichtbaarheid/aanspreekbaarheid en synergie taakstellend zijn.</p> <p>De overige werkzaamheden of daar waar specialistisch materieel nodig is worden uitbesteed. Dit geldt voor bijvoorbeeld het maai- en bermbeheer, haagbeheer en natuurbeheer.</p>
Beheeradvies	Voor ondersteuning in beheer wordt jaarlijks extern advies ingewonnen. Deze wordt ingezet op diverse vraagstukken naar behoefte van de beheerder. In artikel 212 van de gemeentewet is opgenomen dat het college eens in de vijf jaar een nota aan de gemeenteraad dient aan te bieden over de kwaliteitseisen van het onderhoud van de openbare ruimte en daarmee ook het groen en de bomen.
Invasieve soorten	De gemeente bewaakt en verwijdert de aanwezige populaties. En als dat niet lukt, wordt de populatie zodanig beheerd dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.
Flora en fauna	Het beheer is gericht op ontwikkeling van flora en fauna. Het beheer houdt rekening met de voorkomende soorten.
<i>Veiligheid en bereikbaarheid</i>	
Waarborging veiligheid heeft de hoogste prioriteit	Er is gericht aandacht voor de veiligheid van de gemeentelijke bomen en plaagsoorten als de eikenprocessierups en ziekten die gevolgen voor de gezondheid kunnen hebben (roetschors), Bomenbeheerplan 2022-2028. We hebben gericht aandacht voor obstakels en groen rondom verkeersvoorzieningen en speelobjecten. Denk aan zichthoeken en de 1ste 1-2 meter maaien langs wegen.
Bereikbaarheid	Bij het uitvoeren van onderhoud aan het groen bestaat de kans dat de bereikbaarheid tijdelijk in meer of mindere mate belemmerend raakt. Het uitvoeren van onderhoud gebeurt in goed overleg en met goede communicatie met de bewoners en de bedrijven. Waar nodig en bij projecten worden er omleidingsroutes ingesteld. We streven naar een veilige situatie voor de bossen en natuurterreinen en we streven dat deze waar mogelijk bereikbaar zijn voor de inwoners. Ook hier geldt dat er zorgplicht is.
<i>Technisch verantwoord en financieel efficiënt</i>	
Maken van technisch verantwoorde keuzes	We toetsen of het uit te voeren onderhoud is afgestemd op het gewenste kwaliteitsniveau en sturen op het gewenste kwaliteitsniveau. We monitoren dit vierwekelijks. Bij de aanleg wordt rekening gehouden met de uiteindelijke habitus van het groen.
Keuze voor langdurige samenwerking waar mogelijk	De beheerovereenkomsten zijn een meerjarige samenwerkingsovereenkomst (2-4 jaar) tussen de Gemeente Maastricht, het CNME en externe contractpartners. In de beheerovereenkomsten worden afspraken over de uit te voeren werkzaamheden incl. een kostenraming (jaarlijkse actualisatie) vastgelegd. De wensen en behoeften van de eigenaar vormen het belangrijkste uitgangspunt voor de afsprakenkalender. De beheerovereenkomst Natuurbeheer met het CNME kan een looptijd hebben langer dan 4 jaar omdat natuurontwikkeling een meerjarig stabiel beheer verlangt met ecologische monitoringen.
Streven naar maximale integraliteit om maximaal financieel rendement te behalen	Onderhoud wegen, riolering, groen en omgeving wordt op elkaar afgestemd. Om te komen tot maximale integraliteit vindt structureel afstemmingsoverleg plaats (overlegtafels) om gezamenlijk de prioritering op te stellen op basis van de toestand en schadebeelden van de verschillende disciplines. Als voorbeeld wordt bij groot-onderhoud wegen direct gekeken naar de staat van de bomen en de klachten en meldingen. Bij te veel overlast, opdruk of bomen met een verminderde conditie kan ervoor gekozen worden dat deze bij groot-onderhoud wegen worden vervangen. De groeiplaats wordt bij de herinrichting gelijkt aangepakt.

<i>Beeldkwaliteit</i>	
Streven naar maximale beeldkwaliteit (CROW-B) binnen de gestelde financiële kaders	In IBOR 2024-2028 zijn de beeldkwaliteit en financiële kaders vastgelegd. Een object moet volledig aan de beeldkwaliteitseisen CROW-B/C voldoen (onkruid, overgroei, grashoogte, bijmaaien obstakels etc). Minimaal 90% van de objecten moet aan deze eisen voldoen om invulling te geven aan de IBOR-kaders.
	De gestelde beeldkwaliteitseisen zijn alleen haalbaar wanneer aan de minimale technische kwaliteitseisen van een plantvak wordt voldaan. Hierbij dient de beplanting vitaal en gesloten te zijn zodat onkruidgroei beperkt kans krijgt. Indien dit niet het geval is dan moet een plantvak vervangen worden (project vervangingsopgave).
<i>In afstemming met de omgeving</i>	
Communicatie	Voor boombeheer geldt een inspectie- en snoeiprogramma dat is opgesteld in het Bomenbeheerplan 2022-2028. De aanpak is stadsdeel/wijk gericht.
	Wij blijven in gesprek met de buurt en uitgangspunt is het optimaal benutten van het groen. Adoptie van het groen door bewoners is bespreekbaar en wordt gestimuleerd (MijnGroenMaastricht, Burgerbegroting).
	De gemeente voert de regie over de afhandeling van meldingen en klachten. Dit doet zij door het registreren en veiligstellen van meldingen/klachten betreffende onder andere onveilige situaties. Met onderhoud worden ook incidentele meldingen/klachten verholpen.

5.3 Bomen

5.3.1 Dagelijks onderhoud bomen

Terugblik 2020-2024

Bomen worden veilig en toekomstbestendig gehouden. Veiligheid vraagt aandacht vanwege de risico's voor aansprakelijkheid (zorgplicht). De basis ligt in het reguliere beheer op basis van goede dataregistratie.

In 2022 is een bomenbeheerplan opgesteld (binnen bestand beleid) voor de ruim 43.000 stuks solitaire gemeentelijke bomen. Het doel van dit beheerplan is het onderbouwen van de benodigde middelen, zowel financieel als in mensen en materieel. Het doel is als volgt samengevat: "het bieden van inzicht in de kosten en planning van het wegwerken van de achterstanden en het reguliere meerjarige boombeheer van gemeente Maastricht". Het beheerplan gaat over de bomen in eigendom en beheer van gemeente Maastricht. Het betreft dan uitsluitend de bomen die individueel worden beheerd en als zodanig zijn opgenomen in het gemeentelijke boombeheersysteem.

De benodigde middelen zijn via de vaststelling van dit beheerplan en het coalitieakkoord 2022-2026 structureel geborgd in de begroting. De opgelopen achterstanden zijn allemaal ingehaald. Het planmatig inspecteren en beheren van onze bomen is per 1 januari 2023 geïmplementeerd waardoor nu betere voorlichting/communicatie kan plaatsvinden met betrekking tot onze snoeiprogramma's.

Beheerstrategie 2024-2028

Dagelijks onderhoud: In dit groenbeheerplan gaan we slechts beperkt in op de bomen omdat hiervoor een separaat beheerplan is opgesteld in 2022.

In het bomenbeheerplan 2022-2028 is het dagelijks onderhoud voor de bomen geborgd.

5.3.2 Groot onderhoud en vervangingen bomen

Terugblik 2020-2024

In de Leidraad 2020-2024 is een voorziening opgenomen voor het incidentele en kleinschalige planmatige vervangingen van bomen (groot onderhoudsprogramma bomen) € 335.000 per jaar. Dit budget wordt ingezet voor de boomveiligheid geïndiceerde vervangingskosten binnen het bomenbeheerplan (exploitatiekosten). Het college heeft hiertoe besloten op 27 juni 2022 bij de vaststellingen van de budgetten voor bomenbeheerplan (registratienr. 2022.12883). De gereserveerde voorziening uit de leidraad dient daarom, overeenkomstig dit besluit, te worden overgeheveld naar de exploitatiekosten van Bomenbeheer (Element 4 :560131240 - inboet/vervanging).

Grootschalige vervangingen in civieltechnische projecten moeten vanuit het project worden gefinancierd en kunnen niet worden gefinancierd vanuit het exploitatiebudget voor het dagelijks onderhoud/vervangingen bomen.

De gemeente Maastricht heeft een relatief oud bomenareaal. Hierdoor ontstaan meer leeftijdsgebonden problemen zoals wortelopdruk en projectmatige vervangingen. Wortelopdruk kan leiden tot onveilige situaties. Daarom is in 2023 een raamovereenkomst aanbesteed om samen met de wegbeheerder een start te maken met het wegnemen van deze probleemlocaties.

Beheerstrategie 2024-2028

Het oplossen van onveilige situaties door wortelopdruk problemen van bomen in verhardingen worden middels een raamovereenkomst aangepakt. De middelen hiervoor komen o.a. uit het wegbeheerprogramma (totaal beschikbaar 75.000 (bomenbudget) + 315.000 (verhardingenbudget).

Omdat grootschalige en/of projectmatige vervangingen niet in het bomenbeheerplan 2022-2028 zijn opgenomen zijn in het IBOR 2024-2028 structurele middelen beschikbaar gesteld voor projectmatige vervangingen (€ 1.000.000/jr). Deze middelen gaan we inzetten om projectmatige vervangingen uit voeren, veelal in combinatie met civieltechnische werkzaamheden. Hierdoor ontstaat een financiële synergie en daarnaast ontstaat er een beeldkwaliteitswinst binnen een herinrichtingproject. Voor de uitvoering wordt een meerjarenplanning/uitvoeringsplan, in afstemming met o.a. Mobiliteit en Infra opgesteld. Zie paragraaf 6.1.2.

5.4 Beplantingen, hagen en grasoppervlakken

5.4.1 Dagelijks onderhoud beplantingen en hagen en grasoppervlakken

Terugblik 2020-2024

Op basis van de Leidraad Groen 2020-2024 is de onderhoudsstrategie gericht op het zo optimaal mogelijk onderhouden van het groen waarbij de balans tussen de prestaties, risico's en de kosten in evenwicht blijven. Aan de basis hiervan ligt altijd de cyclische inspectie waarbij de technische onderhoudstoestand en beeldkwaliteit van het groen in beeld worden gebracht.

Uit inspecties blijkt dat er achterstanden zijn op het technische kwaliteitsniveau. De bedekkingsgraad van plantsoenvakken is in te veel gevallen onvolledig waardoor de aannemer niet aan de gestelde beeldkwaliteitseisen kan voldoen.

De beeldkwaliteit voldoet aan de ambitie van de gemeenteraad (sinds 2017 gemiddeld B, vóór 2017 gemiddeld C). Deze ambitie (gemiddeld B) is echter sinds 2012 niet meer meetbaar binnen de

CROW-systematiek. De CROW-systematiek vormt juridische grondslag waarop onderhoudsbestekken (o.a. groen, bomen en schoon) in Nederland worden aanbesteed en gemonitord/gecontroleerd. Wanneer het huidige onderhoudsbeeld wordt omgerekend naar de huidige CROW-monitoringseisen dan is de gerealiseerde beeldkwaliteit C (90% norm).

Niveau 5: gemiddelde score en 90% norm

Jaar : 2022

Dashboards beeldkwaliteit

Ambitie versus behaalde score
(gemiddelde score en 90%
norm)

Een weergave van de gestelde ambitie
en gemeten score per product en
objecttype.

Ambitieniveaus per product vergeleken met gemiddelde en 90% score

Productomschrijving	Ambitie	Gemiddelde score	90% norm
Groen	B	B	C
Onkruid in Groen	B	B	C

Beheerstrategie 2024-2028

De planmatige onderhoudsactiviteiten en reparaties die jaarrond moeten worden uitgevoerd. Zoals de onkruidbeheersing in beplantingen, het maaien van grasterreinen en snoeien van beplantingen. In het dagelijks onderhoud worden ook incidentele meldingen/klachten en onveilige situaties verholpen. Voor het dagelijks onderhoud worden uitvoeringsplannen opgesteld in de vorm bestekken Onderhoud Groen. Deze bestekken zijn 2-4-jarig en omvatten de cyclische dagelijkse onderhoudswerkzaamheden.

De bestrijding van invasieve soorten zoals de Japanse Duizendknoop worden eveneens vanuit het dagelijks onderhoudsbudget gefinancierd.

De dagelijkse onderhoudswerkzaamheden worden deels door aannemers uitgevoerd en deels door eigen mensen.

Aandachtspunten zijn:

1. Eerste focus ligt op werkzaamheden om onveiligheid te voorkomen;
2. er mag geen kapitaalsvernietiging ontstaan;
3. uitvoering is gericht op de gestelde beeldkwaliteitseisen, functionele doelen en ecologische doelen;
4. achterstanden mogen niet ontstaan;
5. levensloop vervangingen worden uitgevoerd binnen het budget "vervangen".

Voor een efficiënt groenbeheer is het noodzakelijk om de juiste onderhoudsmaatregel op het juiste moment uit te voeren. De maatregelen en daarmee gemoeide kosten zijn afhankelijk van diverse factoren, zoals verderop in deze paragraaf weergegeven. Wanneer, welk onderhoud wordt uitgevoerd is per type groen verschillend en is gebaseerd op de actuele kwaliteit.

Het groenareaal in onze gemeente is verdeeld over 5 stadsdelen. Binnen deze stadsdelen kan een onderverdeling gemaakt worden naar wijken. Vanuit de visie "gebiedsgericht werken" kiezen wij ervoor om de inzet van de eigen onderhoudsdienst te concentreren in één stadsdeel; Stadsdeel 1-

Binnenstad. In stadsdeel 1 bevinden zich veel intensief te beheren plantvakken (vaste plantenvakken en boombakken). Daarnaast vinden in Stadsdeel 1 veel evenementen plaats waardoor het belangrijk is om ook niet planbare werkzaamheden snel te kunnen inplannen en te kunnen uitvoeren. Een eigendienst met een eigen aansturing is hierin veelal flexibeler dan een externe contractpartner. De eigendienst kan binnen hun werkveld de integraliteit zoeken met 'het 'schoon' (vegen/reinigen van wegen en ledigen afvalbakken) waardoor er een verzorgd totaalbeeld (beeldkwaliteit) binnen één gebied.

De arealen in de overige stadsdelen worden aanbesteed in groenonderhoudscontracten per stadsdeel. Voor het beheer van de extensieve grassen (bermen, hooiweides en ruigte- en oeverbeplanting) wordt een apart onderhoudsbestek opgesteld. Deze werkzaamheden vragen specifiek onderhoudsmaterieel (bv grote maai-zuigmachines). Er zijn bedrijven die hierin zijn gespecialiseerd. Deze bedrijven kunnen op dit bestek een offerte uitbrengen waardoor en voor deze werkzaamheden meer kwaliteit voor een betere prijs wordt kan worden verwacht.

In de uitvoering van de diverse onderhoudswerkzaamheden wordt, waar mogelijk, de samenwerking gezocht met het cluster 'schoon'. Bij werkzaamheden waar een gelijktijdige uitvoering mogelijk is kan hierdoor een beter totaalbeeld worden gerealiseerd. Bijvoorbeeld bij het vegen van trottoirs/goten en bladruimen in groen, of vegen van trottoirs en knippen van graskanten.

De gemeente geeft zowel bij de onderhoudscontracten als bij uitvoering door de eigen onderhoudsdienst invulling aan de beleidsregel Social return Arbeidsmarkt-regio Zuid-Limburg 2020.

Het vastgestelde IBOR 2024-2028 geeft voor de beplantingen en grassen de vastgestelde kaders aan. Het beeldkwaliteit niveau is CROW-B, rekening houdend met de aanpassing naar een 90% beoordelingsnorm. Binnen de afzonderlijke onderhoudsmaatregelen is in sommige gevallen een differentiatie aangebracht, van zowel B als C.

Beplantingen en hagen

Bij beplanting wordt het onkruidbeheer op beeldkwaliteit gedaan. De snoeiwijze en -periode is beheergroep afhankelijk. Hieronder zijn de diverse voorkomende beheergroepen in de gemeente en het bijbehorende onderhoud weergegeven.

Bij hagen, waaronder ook wordt verstaan blokhagen en klimplanten, wordt het onkruidbeheer op beeld uitgevoerd en het snoeibeeld op frequentie. In de nieuwe beeldkwaliteit catalogus (KOR 2023) is "snoeien hagen" op beeld niet meer mogelijk. Deze snoei vindt in de regel vaak machinaal plaats.

Advies bij plaatsing van hagen: Voorkom hagen direct langs bermen. Dit omdat dit zorgt voor grasgroei in de haag die negatief is voor het beeld en niet efficiënt in onderhoudsmethode.

Beheergroep	Bodem-bekkers	Boomspiegels	Bosplantaan	Sier-heesters	Struikrozen	Struweel	Vaste planten	Hagen
Beheermaatregel								
Onkruid	B	B	2x uitmaaien	B	B	2x uitmaaien	B	B
Randsnoei	B	B	C	B	B	C	B	n.v.t.
Snoeibeeld	2x	n.v.t.	n.v.t.	1x	1x	0,3	1x	B (3x)
Natuurlijk afval	C	C	C	C	C	C	C	C

Grassen

Binnen de gemeente worden de volgende onderhoudsmaatregelen toegepast om de bermvegetatie kort te houden: maaien, klepelen en maaien en afvoeren in diverse frequenties. De stedelijke grasvelden (veelal gazons genoemd) worden op beeldkwaliteit onderhouden. Het gemaaid gras blijft achter op de grasmat. Graszones die als grasveld worden onderhouden kenmerken zich door een strak en uniform beeld. Hieronder zijn de diverse voorkomende beheergroepen in de gemeente weergegeven.

Beheergroep	Gazon/grasveld	Berm	Hooiweide	Ruigte- en oeverbeplanting	Ruw gras
Beheermaatregel					
Grashoogte	C	2x	2x	2x	5x
Harde kanten	1x	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	1x
Zachte kanten	B	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Obstakels	B	2x	2x	2x	5x
Ruimen maaisel	nee	ja	ja	ja	ja
Natuurlijk afval	B	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

De bermen langs de doorgaande wegen worden gemaaid met een maaizuigcombinatie. De maaizuigcombinatie is beter dan klepelen omdat er een verschraling van de bodem plaats vindt. Het maaisel wordt immers geruimd. Ten gunste van de ontwikkeling van de biodiversiteit maaien wij in 3 maaigangen. De 1ste maaibeurt (slechts de 1ste meter uit kant van de weg) wordt gemaaid eind juni, overige deel van de berm eind juli. Eind september wordt de gehele berm in 1 maaibeurt gemaaid. Deze data zijn gekozen in functie van de zaadvorming van de flora. Een goed bermbeheer is ook belangrijk voor de weggebruikers. Een goed zicht op en naast de wegen is van wezenlijk belang om verkeersongelukken te voorkomen (zorgplicht).

5.4.2 Vervangingen/grootonderhoud beplantingen en hagen en grasoppervlakken

Terugblik 2020-2024

Vervangingen

In de Leidraad 2020-2024 is een voorziening van € 2.380.000 opgenomen voor het vervangen van de prioriteit 1 knelpunten technische- en functionele kwaliteit van de beplantingsvakken. De afgelopen periode 2020-2023 is in totaal 711 are aan prioriteit 1 vakken vervangen. Hiermee is een verbetering aangebracht in de opgelopen achterstanden vanuit de onderhoudsperiode 2014-2019. In deze onderhoudsperiode ontstond een kapitaalsvernietiging door een te laag onderhoudsniveau.

De leeftijdsopbouw van onze beplantingsvakken en de achteruitgang in de prioriteiten 2 en 3 van deze vervangingsopgave leert ons dat de jaarlijkse vervangingen noodzakelijk blijven om ons areaal voldoende functionele kwaliteit te geven en deze in overeenstemming met de gestelde beeldkwaliteitskaders te kunnen blijven beheren. Hierdoor kan instandhouding worden gegarandeerd. De prioriteiten 2 en 3 (vastgesteld in 2019) zijn niet meer bruikbaar voor het opstellen van een vervangingsprogramma 2024-2028.

Invasieve soortenbestrijding

In de leidraad 2020-2024 is stelpost (€ 90.000,00) opgenomen die wordt ingezet voor de invasieve soortenbestrijding. De beschikbare middelen zijn ingezet om een inventarisatie (2021) uit te voeren van de aanwezige Aziatische duizendknoop opstanden binnen onze openbare ruimte. Verspreid over 403 locaties is in een totaal een oppervlakte van 10.336 m² aangetroffen en geregistreerd. Voor de bestrijding is een raamovereenkomst opgesteld. Uit een 1ste herinventarisatie blijkt dat het areaal Duizendknoop aan het verdubbelen is. Bestaande locaties breiden zich in omvang snel uit. Afhankelijk van de locatie en het aantal duizendknoop planten wordt de meest effectieve bestrijdingsmethode gekozen. De bestrijding bestaat uit een primaire behandeling en 1-3 jaar nazorg behandelingen. Hierbij dient te worden opgemerkt de bestrijding van de Aziatische duizendknoop een strijd is van de "lange adem" waarbij succes niet vooraf is gegarandeerd. De uitvoering was naast de bestrijding ook gericht op voorkoming van verdere verspreiding.

INVENTARISATIE 2021		UITVOERING 2023
Stadsdeel	Som geïnventariseerde oppervlakte	Uitgevoerd oppervlakte
BINNENSTAD	1.943,95	612,94
NOORD-OOST	867,42	74,00
NOORD-WEST	6.289,46	842,10
ZUID-OOST	852,97	
ZUID-WEST	85,96	370,13
Eindtotaal	m2 10.039,76	1.899,17

Beheerstrategie 2024-2028

Vervangingen

Is een object aan het eind van zijn levensduur, dan moet het worden vervangen of vernieuwd. Het bereiken van het einde van de levensduur kan een technische reden hebben (geheel versleten), maar kan ook economisch (niet meer functioneel) of maatschappelijk (niet meer aantrekkelijk genoeg) zijn. Waar nodig gebeurt dit inclusief het vervangen van de voedingsbodem.

Voorbeelden zijn verjonging of renovatie van groenvakken. In het IBOR 2024-2028 zijn hiervoor middelen beschikbaar gesteld. Voor de uitvoering wordt een meerjarenplanning/uitvoeringsplan opgesteld. Zie paragraaf 6.2.2.

Invasieve soortenbestrijding

De duizendknoopbestrijding kan, met de beschikbare middelen, worden geïntensiveerd. Er zal in 2024 worden aangevangen met primaire bestrijding aan de westkant van de Maas en verdere continuering van de bestrijding aan de oostzijde van Maas middels secundaire behandelingen van de locaties waar de bestrijding reeds in 2023 was gestart.

Eénmalige investering

Is een object altijd beheerd op een lager onderhoudsniveau dan nu in het IBOR 2024-2028 is vastgesteld, dan dient eenmalig een onderhoudsinhaalslag plaats te vinden. Het object dient op het beeldkwaliteitsniveau te worden gebracht dat met ingang van de nieuwe onderhoudsbestekken (1 maart 2024) van toepassing is. Deze werkzaamheden worden gefinancierd middels een eenmalige investering die in het IBOR 2024-2028 beschikbaar is gesteld. Het beschikbare budget, zijnde € 217.000 wordt ingezet voor o.a. het op niveau brengen van (rand)snoei in plantvakken en beheer van graskanten.

5.5 Natuur

Terugblik 2020-2024

Een aantal natuurgebieden heeft een hoge ecologische kwaliteit zoals de Hoge Fronten, met name op het gebied van herpetofauna en insecten. De afgelopen jaren heeft het CNME dit met hun specialisme beheerd.

Vanaf 2022 is een groot gedeelte van het areaal natuur in het beheersysteem ingevoerd.

Er is gebleken dat bebording (verbods- en info) verouderd is, evenals een aantal afrasteringen. Het vervangen van deze onderdelen is belangrijk om bijvoorbeeld handhaving mogelijk te maken.

De inzet van begrazing door schapen is in het verleden vaak gebruikt vanwege de waarde voor de recreant. Daarbij is de begrazing te intensief ingezet waardoor vegetaties verslechterd zijn en afvoer van nutriënten niet of onvoldoende heeft plaatsgevonden. Heroverweging op welke locaties wordt begrast is daarom belangrijk. Binnen de natuurlocaties is de veiligheid voldoende gewaarborgd. De technische en onderhoudskwaliteit is op onderdelen onvoldoende. Veel voorkomende problemen in de natuurgebieden zijn:

- Negatieve effecten van honden (verrijking door uitwerpselen) op graslanden;
- verstoring door oneigenlijk gebruik van de natuurgebieden door mensen;
- (invasieve) exoten zoals Aziatische duizendknopen en huisdieren (uitgezette vissen in poelen, katten die hagedissen vangen).

Beheerstrategie 2024-2028

De uitvoering van het werk op de bos en natuurterreinen wordt door CNME verzorgd. Hiermee is een jaarlijkse beheerovereenkomst gesloten. Hieronder zijn een deel van de diverse beheergroepen weergegeven waar CNME de beheermaatregelen voor uitvoert en de ecologische monitoringen.

Beheergroep	
BF-Fruitweide	KH1-Haag
BH2-Houtsingel	KP1-Successiepoel
Bijenhotspot	KP2-Pionierpoel
BM2-Mozaïekweiland	TO1-Oevervegetatie
BO2-Loofbos gemiddeld	TR2-Ruigte
Bos	TS2-Struweel
GH1-Ecologisch hooiland	Faunatunnels
GH2-Hooiland	Hagedissen faunapassages
GH3-Ontwikkelhooiland	Wildrasters
GR1-Rundergras	Muurbegroeiingen
GS2-Hooiweide	Poelen
GS3-Schapengras	Oevers

De werkzaamheden die volgens deze beheerovereenkomst zijn vastgesteld worden jaarlijks in een werkplan vastgelegd met een financiële paragraaf. CNME voert hierbij ecologische monitoringen uit op basis waarvan het beheer jaarlijks kan worden bijgestuurd.

Een belangrijke methode die wordt toegepast is maaien en afvoeren, hierbij wordt de weidevegetatie gemaaid en het maaisel afgevoerd. Hierdoor worden voedingsstoffen afgevoerd en wordt de bodem voedselarmer. Dit verschralende beheer is gericht op het verminderen van de voedselrijkdom, zodat bloemen weer terugkomen in de graszones. De aanwezige grassen worden voor de bloei gemaaid en afgevoerd. Door vermindering van voedingsstoffen in de bodem zullen de grassen zich maar langzaam herstellen, zodat de zode opener blijft en bloemen en kruiden meer kans krijgen zich te ontwikkelen.

Een andere onderhoudsmethode die wordt toegepast is begrazing. Schapenkuddes worden gezien als sfeer verhogend, begrazing draagt bij aan een gevarieerdere plantengroei en het blijkt in veel gevallen ook nog eens een economische keus. Met begrazing door schapen kun je in de stedelijke omgeving werken aan meer biodiversiteit. Schapen eten grassen, kruiden en verspreiden zaden en insecten. Bovendien komen ze op voor machines moeilijke begaanbare plekken. Taluds, terreinen met veel verspreid staande bomen en ook drassige bodems zijn geschikter voor schapen dan voor een trekker met maaier.

In gebieden die op deze wijze, gecombineerd worden beheerd, worden overheerst door kruidenvegetaties, zijn rijk(er) aan verschillende en bijzondere flora en dragen bij aan diversiteit in fauna zoals insecten vlinders en kleine zoogdieren. De combinatie met honden uitlaatgebieden blijft een aandachtspunt. Hondenuitwerpselen verrijken de bodem en gaan slecht samen met schapenbegrazing. Deze combinatie moet bij nieuwe gebieden worden vermeden.

5.6 Begraafplaats

Terugblik 2020-2024

De gemeentelijke begraafplaats aan de Tongerseweg wordt onderhouden door onze eigen onderhoudsdienst en samenwerking met MTB-medewerkers. De uitgangspunten voor het beheer staan in het vigerende beheerplan uit 2017. De begraafplaats is beheerd op best mogelijke wijze gelet op de beschikbaarheid van financiële middelen.

In 2023 is de uitbreiding van de begraafplaats in gebruik genomen en heeft de aanleg van het herdenkingsbos plaatsgevonden. Het huidige beheerplan biedt onvoldoende kaders voor deze nieuwe situatie.

Beheerstrategie 2024-2028

Voor de begraafplaats dient een nieuw meerjarig uitvoeringsplan te worden opgesteld. Onderhoud van de begraafplaats wordt, overeenkomstig het IBOR kader uitgevoerd op beeldkwaliteitsniveau B. De functie van de begraafplaats en de wijze inrichting vragen echter een gedetailleerdere analyse van de te beheren objecten. Hoe gaan we om met de aanwezige boomstructuren, hoe beheren we het herdenkingsbos? Dit zijn vraagstukken die in een op te stellen bedrijfsplan en meerjarig uitvoeringsplan aan de orde zullen komen.

5.7 Raakvlakken in beheer

Het groen heeft relaties met andere beheerplannen. De diverse beheerders van de gemeente hebben hierover intensieve afstemming in programmering en in het dagelijks onderhoud. De volgende raakvlakken worden in het dagelijks onderhoud meegenomen:

5.7.1 Beheerplan verhardingen

- De gevolgen van gladheidsbestrijding voor de kwaliteit van de bomen en beplanting. Deze hebben te lijden van strooizout;
- Maaien van de bermen en daarmee de uitzichthoeken en kruisingen vanwege veiligheid. Bij bermen wordt twee keer per jaar de twee meter strook gemaaid langs de weg en worden kruisingen en uitzichthoeken met een frequentie van vier keer gemaaid;
- Bij de recreatieve fietsroutes en wandelroutes dient rekening gehouden te worden in het onderhoud met overhangend groen. Daarnaast is het aspect zorgplicht dat meegenomen moet worden;
- Voor de onverharde paden in eigendom gemeente geldt dat zij het fysieke onderhoud van de wandelpaden (egaliseren uitspoelingen etc.) uitvoert;
- Het onderhouden van boomroosters (in verharding) zijn onderdeel van beheerplan groen.

5.7.2 Beheerplan spelen

- Maaien grasterreinen bij en op speelplekken.

5.7.3 Honden uitlaatgebieden

- Maaien grasterreinen en onderhoud hagen op hondenlosloopgebieden.

5.7.4 Beheerplan water

- Maaien wadi's, greppels, buffers en oevers van oppervlakte water.
- Het groenonderhoud rondom de vijvers is onderdeel van terreinen in beheer bij het CNME.
- Het beheer van de onderwaterplanten (maaieren waterplanten) vindt plaats in opdracht de beheerder Riolen en Water.

De beheerders stemmen onderling af op welke wijze de objecten worden onderhouden zodat ze niet van negatieve invloed zijn op het gebruik en instandhouding van het object. Het beheer wordt waar nodig afgestemd met andere partijen zoals bijvoorbeeld Natuurmonumenten, Provincie en het Waterschap.

5.7.5 Zelfbeheer en Mijn-Groen-Maastricht

Zelfbeheer wordt een steeds belangrijker factor in het beheer van de openbare ruimte. Er wordt in oudere wijken nieuw functioneel groen aangebracht waarbij de inwoner nadrukkelijk mag meedenken en mee beheren. De burger gaat het groen onderhouden op een veelal hoger kwaliteitsniveau dan de door de raad vastgestelde kwaliteitsniveaus. In sommige gevallen vraagt dit echter extra aandacht omdat de burger zich minder bewust is van overlast situaties die kunnen ontstaan door bijvoorbeeld overgroeïende beplanting.

De burgerbegroting biedt de inwoners de mogelijkheid om niet enkel te beheren/onderhouden maar ook initiatieven in de openbare ruimte te initiëren. De vraag naar ondersteuning en begeleiding bij het onderhoud van deze projecten is hierdoor groeiend.

Het areaal dat in beheer is bij burgers is heel divers en omvat in totaal ruim 36 duizend m² groenvoorziening.

Beheergroep	Som areaal	Beheergroep	Som areaal
Ecogras	12.994	Gazon	7.871
Bodembedekkers	933	Blokhaag	3.643
Vaste planten	1.649	Boomspiegel-zwart	199
Klimplanten	26	Bosplantsoen	39
Hooiweide	218	Boomspiegel-halfverharding	52
Struikrozen	708	Haag – laag =< 1,5 meter	183
Ruw gras	59	Haag – hoog > 1,5 meter	164
Boomspiegel-boomrooster	19	Bloemrijk grasland	174
Berm	437	Sierheesters	6.521
Bollen en Knollen	153	Totaal	36.089 m²

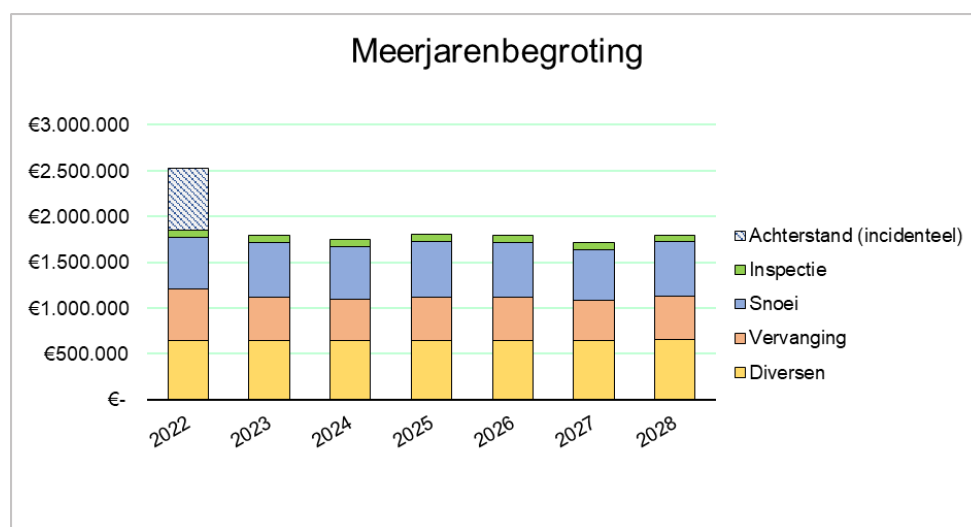
6 (Meerjarige) uitvoeringsprogramma's

6.1 Bomen

6.1.1 Dagelijks Onderhoud

In het Bomenbeheerplan 2022-2028 is het meerjarige dagelijks onderhoudsplan voor de bomen beschreven. De boomveiligheidscyclus van 1 tot 3 jaar is hierin leidend. Ongeveer 1/3 van het bomenareaal wordt jaarlijks geïnspecteerd en de benodigde maatregelen worden in hetzelfde kalenderjaar uitgevoerd.

De meerjarenbegroting voor het dagelijks onderhoud (incl. niet projectmatige vervangingen) is daardoor jaarlijks gelijk.

6.1.2 Groot Onderhoud en Vervangingen

In het IBOR zijn naast de continuering van de budgetten voor het dagelijks onderhoud ook middelen beschikbaar gesteld voor vervangingswerkzaamheden.

Het beschikbaar budget hiervoor op € 1.035.401 per jaar.

Dit budget wordt ingezet voor projectmatige vervangingen. Hierbij wordt nadrukkelijk de samenwerking gezocht met andere disciplines zoals Verhardingen, Riolering en Mobiliteit. In een enkel geval zal een projectmatige vervanging door de groen/boombeheerder als zelfstandig project worden voorbereid.

Het voorbereiden van deze projecten kost tijd. 2024 zal daarom worden gebruikt om kleinschalige projecten voor te bereiden en uit te voeren en grootschalige projecten middels de planning van Projectbureau Infra mee uit te voeren. In de planning van deze projecten zijn Mobiliteit, Infra en Water/Riolering leidend.

Voor de komende jaren staat de volgende locaties op de planning:

Onderstaande lijst in indicatief dynamisch.

1. Laan in de Brink
2. Stationsstraat – Percee
3. Oeslingerbaan
4. Dolmansstraat
5. Jan Bapitstplein
6. Praaglaan
7. Elisabeth Gruyterstraat
8. Planetenhof

Een aantal van de vervangingsprojecten worden door de boombeheerder uitgevoerd. Dit zijn projecten waar geen andere disciplines betrokken zijn. De uitvoering van deze werkzaamheden vindt plaats via een raamcontract “kappen en aanplanten bomen”. De contracteigenaar hiervan is de Afdeling Stadsbeheer. Onderstaand de generieke plannen van deze projecten.

Vervangen bomen	Periode	Jaar
Aanbesteding raamcontract	Q4-Q1	2023/2024
Onderzoeks- planfase	Q1-Q4	2023-2028
Uitvoeringsfase	Q4-Q1	2024-2028

Voor het wegnemen van de risico locaties in de wegvakken rond bomen door wortelopdruk is in het IBOR 390.000 euro beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn beschikbaar gesteld binnen de voorziening groot-onderhoud van Verhardingen.

In 2024 zal een herinventarisatie plaatsvinden van de risicolocaties. Middels een raamovereenkomst zal invulling worden gegeven aan de uitvoering.

Wortelopdruk bomen	Periode	Jaar
Aanbesteding raamcontract	Q2	2023/2024
Onderzoeks- en inventarisatiefase	Q1-Q3	2023-2028
Uitvoeringsfase	Q1-Q4	2024-2028
Melding gerelateerde wortelopdruk	continue proces	2024-2028

6.2 Beplanting en hagen en grassen

6.2.1 Dagelijks Onderhoud

Het dagelijks onderhoud van de beplantingen, hagen en grassen wordt uitgevoerd middels de reguliere onderhoudscontracten. Hierin zijn de maatregelen opgenomen die noodzakelijk zijn om het vastgestelde onderhoudsbeeld (IBOR 2024-2028) te behalen. Deze werkzaamheden zijn geborgd in een planning. De kwaliteit binnen de beeldmaatregelen dienen 52 weken per jaar te worden behaald. De frequentie maatregelen (bijvoorbeeld maaien bermen) zijn ingepland in periodes binnen jaar.

Beheergroep/werkzaamheden	Kwaliteitsniveau of frequentie	aantal weken	periode
Onkuidbestrijding in plantvakken en boomspiegels	B	52	gehele jaar
Hagen scheren	3x	9	wk 21-23 wk 30-32 wk 38-40
Grasvelden maaien	C	52	gehele jaar
Bermen maaien	1ste keer in 2 werkgangen 2de keer in 1 werkgang	5	wk 24 wk 29-30 wk 39-40
Hooiweides maaien	2 x	6	wk 21-23 wk 36-38
Oeverbeplanting maaien	2x	6	wk 21-23 wk 36-38
Blad en bloesem ruimen in plantvakken en hagen, vindt niet plaats in bosplantsoen en struweelbeplanting	2 werkgangen	14	wk 10-12 wk 41-51
Blad en bloesem ruimen op grasveld	2 werkgangen	15	wk 17-20 wk 41-51

6.2.2 Vervangingen

Ten behoeve van het behoud van de functionaliteit en technische staat van de diverse groen objecten is naast het dagelijks onderhoud een levenscyclusvervanging onvermijdelijk. De kwaliteit van een plantsoenvak in stedelijk gebied is onderhevig aan veel externe invloeden. Naast de natuurlijke ouderdom heeft een plantvak te maken met verstoringen door bijvoorbeeld doorloop en graafwerkzaamheden nutsbedrijven.

In het IBOR is een structureel bedrag beschikbaar gesteld van € 996.755, voor de vervangingen van plantsoenvakken die, door een onvoldoende technische staat, niet meer op een reguliere wijze zijn te beheren.

In 2024 zal het lopende vervangingsproject worden gecontinueerd middels het uitvoeren van een inventarisatie en een aanbesteding voor de uitvoering van de vervangingswerkzaamheden.

De afgelopen 4 jaar zijn enkel de geïnventariseerde “prioriteit 1” locaties uit 2019 vervangen.

Omdat de uitvoering in veel gevallen dus pas enkele jaren later plaatsvond is het voorgekomen dat naastgelegen plantvakken niet zijn vervangen omdat deze in 2019 nog geen prioriteit 1 status hadden. Voor de vervangingsopgave wordt daarom nu per stadsdeel en/of wijk geïnventariseerd en aansluitende in datzelfde jaar uitgevoerd. Voordeel hiervan is:

- Gehele groenbeeld in een stadsdeel of wijk verbeterd;
- grootschalige vervangingen zijn de daaropvolgende 3 jaren niet nodig in dat betreffende stadsdeel/gebied;
- heldere bewonerscommunicatie is eenvoudiger in aangesloten gebieden dan bij vervangingen verspreid over de gehele stad.

		2024	2025	2026	2027	2028
Stadsdeel 1	Inventarisatie	Q1-Q2				
	Voorbereiding	Q2-Q3				
	Uitvoering	Q4-Q1				
Stadsdeel 2	Inventarisatie	Q1-Q2			Q1-Q2	
	Voorbereiding	Q2-Q3			Q2-Q3	
	Uitvoering	Q4-Q1			Q4-Q1	
Stadsdeel 3	Inventarisatie	Q1-Q2				Q1-Q2
	Voorbereiding		Q2-Q3			Q2-Q3
	Uitvoering		Q4-Q1			Q4-Q1
Stadsdeel 4	Inventarisatie	Q1-Q2				Q1-Q2
	Voorbereiding	Q2-Q3				Q2-Q3
	Uitvoering	Q4-Q1				Q4-Q1
Stadsdeel 5	Inventarisatie	Q1-Q2				
	Voorbereiding	Q2-Q3				
	Uitvoering	Q4-Q1				

6.2.3 Incidentele werkzaamheden

In het IBOR-zijn eenmalig middelen beschikbaar gesteld voor het “opwaarderen” van onderdelen van het onderhoudspakket die een verbeterde beeldkwaliteit krijgen. Dit doet zich vooral voor bij de graskanten en randsnoei bij heesterbeplantingen. Deze werkzaamheden worden Q1/Q2-2024 uitgevoerd.

6.3 Begraafplaats

6.3.1 Dagelijks onderhoud

De begraafplaats (groen+paden+meubilair) wordt onderhouden door de eigen onderhoudsdienst in samenwerking met MTB-medewerkers. Het onderhoud vindt plaats op onderhoudsniveau B. In het nieuwe deel van de begraafplaats ligt het herdenkingsbos in een meer natuurlijke setting. Hier worden de grasvelden beheerd als extensief grasveld. In deze grasvlakken worden wandelpaden gemaaid zodat de toegankelijkheid voor de bezoekers van het herdenkingsbos wordt gewaarborgd. Het dagelijks onderhoud is een cyclisch van terugkomende werkzaamheden het jaar rond.

6.3.2 Vervangingen

In het, op te stellen groot-onderhoudsplan, zal aandacht besteed worden aan de oude laanstructuren op de begraafplaats. De oude bomen worden kwetsbaarder en de beeldbepalende structuren worden aangetast door stormschades en natuurlijke uitval. In het meerjarige uitvoeringsplan zal aandacht besteed gaan worden aan deze problematiek. Grootschalige vervangingen zijn hierbij te verwachten.

6.4 Natuur

6.4.1 Dagelijks onderhoud

Het dagelijks onderhoud vindt plaats door het CNME en is quasi-inbesteed aan de gemeente Maastricht. De beheergroepen kennen verschillende maatregelen die afgestemd zijn op de instandhouding of verdere ontwikkeling van de natuurwaarden in een gebied. Daarom worden vaak slechts delen van een terrein gemaaid of gesnoeid (kolom %). In veel gevallen is gedeeltelijk maaien of snoeien belangrijk om de aanwezige flora en faunawaarden te behouden en te laten uitbreiden.

Beheergroep	Maatregelnaam	Eenheid	Hoeveelheid	%	Frequentie
BF-Fruitweide	CNME_Maaien gras en afvoeren	m2	10149	75	2
BF-Fruitweide	CNME_Maaien ongewenste opslag	m2	10149	10	1
BF-Fruitweide	CNME_Ecologische begeleiding	m2	10149	10	1
BH2-Houtsingel	CNME_Maaien ongewenste opslag	m2	12873	10	1
BH2-Houtsingel	CNME_Dunnen bomen	m2	12873	2	1
BH2-Houtsingel	CNME_Randdunning	m2	12873	4	1
BH2-Houtsingel	CNME_Ecologische begeleiding	m2	10149	10	1
BM2-Mozaïekweiland	CNME_Maaien ongewenste opslag	m2	38584	10	1
BM2-Mozaïekweiland	CNME_Begrazing met schapen	m2	38584	75	1
BM2-Mozaïekweiland	CNME_Dunnen bomen		38584	1	1
BM2-Mozaïekweiland	CNME_Ecologische begeleiding	m2	10149	10	1
BO2-Loofbos gemiddeld	CNME_Randdunning	m2	105104	3	1
BO2-Loofbos gemiddeld	CNME_Dunnen bomen	m2	105104	3	1
BO2-Loofbos gemiddeld	CNME_Maaien ongewenste opslag	m2	105104	4	1
BO2-Loofbos gemiddeld	CNME_Ecologische begeleiding	m2	10149	10	1
GH1-Ecologisch hooiland	CNME_Maaien gras en afvoeren	m2	141815	75	1
GH1-Ecologisch hooiland	CNME_Maaien gras en afvoeren	m2	141815	25	1
GH1-Ecologisch hooiland	CNME_Maaien ongewenste opslag	m2	105104	4	1

Beheergroep	Maatregelnaam	Eenheid	Hoeveelheid	%	Frequentie
GH1-Ecologisch hooiland	CNME_Kleinschalig maaien	m2	10149	10	1
GH1-Ecologisch hooiland	CNME_Ecologische begeleiding	m2	10149	10	1
GH2-Hooiland	CNME_Maaien gras en afvoeren	m2	247519	75	2
GH2-Hooiland	CNME_Maaien ongewenste opslag	m2	105104	4	1
GH2-Hooiland	CNME_Ecologische begeleiding	m2	10149	10	1
GH3-Ontwikkelhooiland	CNME_Maaien gras en afvoeren	m2	5647	100	3
GR1-Rundergras	CNME_Maaien ongewenste opslag	m2	61158	10	1
GR1-Rundergras	CNME_Jaarrond begrazing runderen	m2	61158	100	1
GS2-Hooiweide	CNME_Begrazing met schapen	m2	46638	75	1
GS2-Hooiweide	CNME_Maaien gras en afvoeren	m2	46638	75	1
GS2-Hooiweide	CNME_Maaien ongewenste opslag	m2	105104	4	1
GS2-Hooiweide	CNME_Ecologische begeleiding	m2	10149	10	1
GS3-Schapengras	CNME_Begrazing met schapen	m2	349276	75	3
KP1-Successiepoel	CNME_Opschonen poel	m2	349	33	1
KP1-Successiepoel	CNME_Ecologische begeleiding	m2	10149	10	1
KP2-Pionierpoel	CNME_Opschonen poel	m2	139	50	1
KP2-Pionierpoel	CNME_Ecologische begeleiding	m2	10149	10	1
TO1-Oevervegetatie	CNME_Maaien ongewenste opslag	m2	22442	10	1
TO1-Oevervegetatie	CNME_Maaien oevervegetatie	m2	22442	25	1
TO1-Oevervegetatie	CNME_Dunnen bomen		22442	3	1
TO1-Oevervegetatie	CNME_Ecologische begeleiding	m2	10149	10	1
TR2-Ruigte	CNME_Maaien ongewenste opslag	m2	11324	10	1
TR2-Ruigte	CNME_Maaien ruigte en afvoeren	m2	11324	50	1
TR2-Ruigte	CNME_Dunnen bomen		11324	1	1
TR2-Ruigte	CNME_Ecologische begeleiding	m2	10149	10	1
TS2-Struweel	CNME_Maaien ongewenste opslag	m2	8925	10	1
TS2-Struweel	CNME_Dunnen bomen	m2	8925	10	1
TS2-Struweel	CNME_Ecologische begeleiding	m2	10149	10	1
KH1-Hagen	CNME_Scheren haag incl. uitmaaien	m2	615	100	2

6.4.2 Vervangingen

Binnen het beheerveld “natuur” vinden geen planmatige vervangingen plaats.